

HABORUMEGYELI NAPLO

Előfizetési árak

Mélyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 óra	3 K.	3 óra	4-50 K.
6 óra	6 K.	6 óra	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-ter 1.

TELEFON 208

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

A HÁBORUNAK

megvannak a maga szociális problémái s el lehetünk készülve, hogy ha már lecsillapodik a vihar, még akkor is érezni fogjuk annak hullámvereéseit, mert csak a felületen lesz csend, de mint a tengeren vihar után a mélyben a víz-tömegek még viharznak, úgy lesz itt is a társadalmi téren. Azért ne azon gondolkozunk, hogy mily változásokat idéz elő a háboru földrajzi téren, hanem, hogy mily változások lesznek társadalmi téren. Már most meg kell tenni az előmunkálatokat.

A háborúnak öröndetes eredményei is vannak: megteremtette a szolidaritás érzetét a nemzetek és társadalmi osztályok között. Láttuk ezt a mult karácsony ünnepén, amikor az ünnepet együtt ültük meg idegen népek fiaival valósszerűség nélkül. Ennek a szolidaritásnak nem szabad eltűnnie a háborúval.

A háboru rávezetett annak a tudatára, hogy sok dolog nem egyes emberek privát ügye, hanem szociális jelentősége van. Ezt látjuk a közéleti ügyénél. Eddig minden ember privát ügye volt, hogy mennyiért vásárolhat a piacon, most már mindenki tudja, hogy ez közügy. Így van a rokkant-ügygel is. Ez előtt is voltak rokkantok; nem a háboru, hanem a munka rokkantjai. Amint a háboru rokkantjainak ügye közügy, úgy a munka rokkantjainak ügyei sem lehet a munkás és a gyáros ügyének tartani. Még az Alter Fritz porosz király mondhatta, hogy „a publikumnak semmi köze hozzá, hogy én háborut viselek”, most már látjuk, hogy az egész társadalomnak van köze a háborúhoz.

Nagy problémák tolnak elő: a munkauzóra, az otthoni munka és a női munka kérdései. Különösen az otthoni munka problémája fontos, mert a rokkantok nagy része csak ezt lesz képes folytatni, pedig ez a munka nem volt legjobb

ban kihasználva a munkaadók által. A női munka jelentősége is növekedett, mert a nők nagy része meg lesz fosztva a férjhezmenés lehetőségétől, de a férfi munka nagy részét is nekik kell elvégezniük. E téren is nagy változások lesznek, amelyekkel most kell foglalkoznunk, s már már most kell megalapoznunk a háboru után bekövetkezendő társadalmát.

Háboru.

Szerbia végveszélyben.

Hatszáz kilométeres fronton küzd erős szövetségünk a bolgár hadsereg. Vranja, Kocsgana, Egri-Palánka elfoglalása mindmegannyi elmulthatatlan dicsősége a bolgár hadseregnek, amely a győzelmet a gyorsasággal egyesíti. Ahol a szabadió bolgár sereg macedón földre lép, a lakosság azt mindenütt kitörő örömmel üdvözi.

Görögország

álláspontja változatlanul semleges. Zaimisz miniszterelnök az entente jegyzékére azt válaszolta, hogy Görögország továbbra is fenn akarja tartani semlegességét. A békepárti miniszterelnök többsége változatlanul nagy a kamarában. A szövetséges csapatok partraszállítása hallatlan nehézségekkel jár, főképp a német buvárhajók miatt.

Románia

híven kitart a semlegesség mellett. A román semlegesség vezéré maga Ferdinánd király, aki szemben az oroszpartii agitátorokkal, garantálja országa neutralitását.

A Macsvában

előnyomuló osztrák-magyar csapatok Sabáchoz közelednek. Német csapatok Szemendriától délre kiterőszakolták a Ralja alsó folyásán az átkelést és Pozseróvától délkeletre, Petrovác irányában újra tért nyertek.

A bolgárok elragadták az ellenségétől a Sultan-Tepént.

Kumanova felé előnyomulva, kétezer szerbet fogtak el és tízenkét löveget zsákmányoltak.

Az Isonzó

harcvonalon lévő hadállásaink ellen intézett olasz tüzéségi tűz tegnap is egész nap tartott.

A doberdói fensíkon az ellenes tüzelés hevessége délután még fokozódott.

A lisztügyről.

A lisztelosztás és elárúsítás kérdésénél a lényegét nem az képezi, hogy 182 vagon lisztre vonatkozik-e, amint Kovács Armin Sándor állítja, vagy többre, amint én állítom, hanem az, hogy a lisztelosztás mennyivel drágítja meg a városi lisztet és így a városi közönsége mennyivel kapja azt drágábban.

Fontos tehát az a kérdés, hogy miért adjunk a lisztelosztás és árusításért 5 százalékat, mikor azoknak, akik mostanáig e munkát elvégezték, 4 százalékat adtunk és egy újabb ajánkozó 3 százalékkért vállalkozott, sőt megvolt és megvan a lehetőség annak is, hogy mindez városi kezelésben is 3 százalék jutalék mellett eszközölhető lenne.

Ezekre voltam én kíváncsi, ezt kérdeztem én Kovács Armin Sándortól, de ő cikkében ezekre feleletet nem adott, egy szóval sem indokolja a közéleti bizottság által f. övi augusztus hó 13-án hozott azon általam helytelennek mondott és nehézményezett határozatát, melylyel a lisztelosztási és elárúsítási jutalékok 4-ről 5 százalékra fel-emelte.

Nem magyarázza, indokolja, hogy a közönségre miért előnyösebb, ha több a kezelési költség, mintha kevesebb és így olcsóbban juthat a liszthez.

Ezt az eljárást akartam szóvá tenni és megvilágítani.

Ezért tettem fel a kérdést, hogy miért több a 3, vagy 4, mint az 5, mert azt hiszem, hogy a közéleti bizottság kötelessége az is, hogy az élelmiszeiket szükségtelenül meg ne drágítsa, sőt, hogy azt olcsóbbá tegye.

Mikor a polémiát megindítottam, szeptember 29-én ugyanígy az volt a helyzet, hogy 5 százalék jutalékokat kapjanak azok, akik eideig a lisztelosztást és elárúsítást 4 százalékkért eszközölték.

A közéleti bizottság ezen határozatát nem tartottam indokoltnak és hogy cikkemben épen Kovács Armin Sándort aposztrofáltam és nem az előadó főjegyzőt, annak oka, hogy Kovács Armin Sándor volt az, aki legjobban idegenkedett még a gondolatától is annak, hogy a hozott határozat megváltoztassék.

Hogy a lisztügy ekkor így állott, kitűnik abból is, hogy a közéleti bizottság ily arányu határozatát alapján a vállalkozók és a polgármester a szerződést alá is írták. Hogy ez a

szerződés hatályba nem lépett, annak nem Kovács Armin Sándor az oka, mert hisz a közéleti bizottság ezen határozatának megszavazásában ő is részt vett, sőt később is, midőn arra törekedtem, hogy a városi közönségeről ezt az indokolatlan terhet lehárítsam, ezt ellenkezve, így a közéleti bizottság szeptember 24 és október 2-án tartott ülésein.

Később ugyálszik a közéleti bizottság is belátta, be kellett látnia, hogy igazam volt akkor, midőn a közéleti bizottság augusztus 13-án hozott határozatát a közönség szempontjából károsnak tartottam, mert október 5-én, tehát a bizottságból történt kilépésem és a hírlapi polémia megindítása után újból tárgyalta e kérdést és most már akként határozott, hogy 4 százalék jutalékért adja ki a lisztelosztást és árusítást.

Azt hiszem, maga ez a tény, hogy ellenzésem folytán a közéleti bizottság korábbi határozatának elejétől az 5 százalékos provizióra leszállott a 4 százalékos provizióra, minden polémiánál fényesebben igazolja elfoglalt álláspontomat, hogy a nagyközönség érdekében cserbenhagyása lenne, ha a lisztelosztás és árusítás kérdése a közéleti bizottság augusztus hó 13-án hozott határozata szerint oldatnék meg.

Az ily módon elért 1, illetve 2 százalék számbeli eredmények megállapításánál játszik ezután szerepet a lisztkontingens. — Nevezetesen, ha 181 vagon a szükséglet, akkor 18,200 korona, ha 300 vagon, akkor 30,000 korona a megtakarítás a megváltozott javaslattal szemben.

Ha azonban a közgyűlés elfogadja azon indítványomat, hogy városi kezelésben a lisztelosztás és árusítás 3 százalék mellett eszközöltesék, akkor a megtakarítás az egész lisztkontingensnél 36,400 illetve szerintem — tárgyi indokok alapján 60,000 korona lesz.

Ne halogassa tehát a közéleti bizottság e kérdésnek az illetékes fórum, a közgyűlés által leendő eldöntését, ne tárgyaljon lehetetlen módon, amely sikerre egy sem vezethet, hanem mielőbb menjen a közgyűlés elé, mert a kérdés eldöntésének elhúzása a városi közönségnek esetleges illetéktelen megterhelését jelenti.

Mert hiszen, indítványom elfogadása esetén a liszt ára legalább 2 százalékkal leszállítható lesz, aminek itt is az ideje, mert az mégis kifogásolható, hogy a liszt árát mindenütt leszállítják, — így legutóbb Budapesten 4 fillér

Egyes szám ára 4 fillér.

rel, — olcsóbban adják, csak nálunk szilárd az irányzat a drágaságban.

Hogy az elosztás alá kerülő liszt hány vagonra tehető és hogy városi kezelésben még itt is megtakarítás érhető el, azt következő cikkemben fogom tárgyalni.

Dr. Holly Géza.

Hindenburg-hősök.

Hirr György tüzérszermester, a háború elejétől megszakítás nélkül a fronton van, minden alkalommal önként jelentkezett a legnehezebb és legveszedelmebb feladatok keresztülvitelére. Ezért már eddig is a nagy arany és nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Piaski melletti ütközésben ismét önként jelentkezett hírszerző különítményi szolgálata. Embereivel a legnagyobb vakmerőséggel áttörte az ellenség biztosított vonalát, azok állásaiban a legnagyobb zavart okozva nekik, közben sikerült felfedeznie tüzérségi állásaikat. s ezután jött ismét vissza. A legközelebbi éjjel ismét vakmerő szolgálata jelentkezett. A völgybe menvén, ott is áttörte néhány emberével az előőrsök vonalát, egy előőrsi csoportot eközben meg is semmisített, a többit pedig az ellenség főállása mögé vonulni kényszerítette, úgy, hogy maga is a főállások elé került, az ellenséget kézigranátók dobásával meglepve, közöttük ismét a legnagyobb zavart idézte elő.

Az április 7-én az ellenség által állásaink ellen intézett tömegtámadások alkalmával az ütközet közben meg is sebesült, azonban nem törődve sebével, buzdította embereit a nyugodt, jó célzott lövések leadására, s csak, miután sikerült az ellenséges támadást visszaverni, ment hátra a köztözhelyre.

E kiváló tettéért, törekvő s bátor viselkedéséért a már előzőleg említett kitüntetésekön kívül még a kis ezüst vitézségi érmet is megkapta.

Szakál Mihály közlegény március 4-én, midőn a támadásnak már vége volt, figyelmessé lett a front előtt hallatszó segélykiáltásokra, melyeket az ellenség állásai előtt 50 lépésre súlyos sebbel fekvő Nagy István szakaszvezető intézett bajtársaihoz. Nem törődve a golyózápórral, Szakál közlegény kibujt állásából előreusztott szakaszvezetőjéhez, s öt szerencsésen sikerült visszahuznia a védelmét nyújtó állásokba.

E bátor tettéért a kis ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve Szakál közlegény.

Egy kis kép a nagy küzdelmekből.

Harcér, 1915. október.

Három helyen voltam a Kárpátokban, egyszer Homonnától a Lupkovi szorosig, azután Sáros-megyében Zboro környékén és végül harmadszor Zemplénmegyében Telepác és Zello között. Jelen voltam Przemysl visszavételénél, heves harcok voltak mindenütt, de a most leírt harcok a legforróbb kárpáti harcokat is fölülmúlták hevesség tekintetében. A galíciai határon egy kis orosz falu volt vétékedésünk tárgya.

A kárpáti harcokban nem volt ritka eset, hogy az orosz 6-6-szoros rajvonalba támadt ellenünk, de itten 8-9 sőt 10-11 soros rajvonalak jöttek ellenünk támadásra. Amellett csupa fiatal, 20-25 év közötti, kizárólag szibériai eredetű ezredekkel kísérleteztek. Kiváltképpen nagyon makacs harcunk volt mintegy két héttel ezelőtt. Kora reggel 4 óra tájban mintha egy erdő indult volna meg, úgy jött az oroszok 10 soros rajvonala ellenünk. Egyetlen lövést sem téve, futva igyekeztek állásainkat megközelíteni. Gépfegyvereink, valamint kézfegyvereink borzalmasan ritkították soraikat, a megmaradtak azonban mint a gépek, úgy rohantak akadályainkig. Drótkerítésünk karóit puskatással verték szét s az így támadt réseken mint a sáskák tödültek árkaikba.

Ami azután árkaikban történt, az minden képzeletet fölülmúl. Nem harchoz, de közönséges korcsmai verekedéshez hasonlítható, ami itt történt. A katonák mindkét félen, fegyvereiket eldobálva pusztá kézzel támadtak egymásra. Mindenféle csap egymást fojtogató, egymást harapdáló, pofozó, egymás haját tépő, vadul ordító csoportokat lehetett látni. Aki megsebesült, az még a földön feke is azon volt, hogy valamiképpen ellenfeleinek ártásson. Mindamellétt azonban a tiszteres tulerővel szemben mi huztuk volna a rövidet, ha tartalékunk idejekorán meg nem érkezik; az azután a mi javunkra döntötte el a verekedést. Ezek segítségével azután részben kiverők, részben összefogdostuk a még megmaradtakat. 1000-nél több sebesületlen; és mintegy 600 sebesült fogoly maradt kezeink között, halottjaik pedig még ennél is többen lehetnek, akiket miközülünk elfogtak, azokat az oroszok 3-4 embere tudott csak egyet-egyet nagy ügyvel-bajjal elvinni, mert tényleg csak vállakon tudták a rugdalózó, kapálózó honvédek fogságba vinni.

Az emberfeletti küzdelem után holtrafrádvá rogytak össze a mézáros legényekhez hasonló piszkos, véres emberek. Mig mi így küzdöttünk, azalatt tüzérségünk valamint lovasságunk is forró napokat élt át.

Az orosz gyalogság által ütött réseken azonnal nagy tömeg kozakság is betódult s fejünk felett

átugratva útegeink felé vágatott, A tüzerek nagyon szorult helyzetbe kerültek, mert nem löhettek anélkül, hogy minke! is ne találta volna. Így tehát pisztollyal és kardal' késültek ágyuik védelmére. Szerencsére egyik úteg, mely a front hajlása következtében előbbre volt, oldalba kapta a kozákokat, pusztító srappnel és kartácstűzzel árasztották el a tömegüket. Ekkor jelent meg egy fél ezred honvédszár is az ágyuk mögött. Gépfegyvereiket azonnal működésbe hozták s irgalmatlanul lötték az így két tűz közé szorult kozákságot. A kozákok erre hirtelen elhatározással az őket pusztító úteg felé vágattak, huszáraink azonnal utánuk. A tüzerek védtelenek voltak, mert a fedezetükre kirendelt gyalogság is nem tudván türtöztetni magát, árkaikba rohant segítségünkre. Mire huszáraink odaértek, már a derék tüzerek nagy része elhullott ágyuik védelmébe. Huszáraink azonban hamarosan visszafizették a kölcsönt.

Az egész ezred kozákból csak egy kapitány és 17 kozák maradt élve fogolyként huszáraink kezében, a többi vagy halva, vagy súlyos sebből véreze hevert a földön. A már mindenütt visszavert oroszok segítségére akkor egy páncélos automobil két gépfegyverrel robogott felénk. Azonban még mielőtt nagyobb kárt tehetné volna, egy jól irányzott gránátövéss eltalálta, de olyan alaposan, hogy a következő pillanatban az autó kerekei az ég felé álltak, a benne ülő két tiszt és 4 katoná lelkei pedig ég felé szálltak. Rögtön az útegetől lovakat küldtek érte és szerencsésen el is vontatták onnét hozzánk.

A lovasság ezután részben a sok gazdátlan kozákvadat vadászta össze, részben pedig rögtön foglyainkat kisérte a font mögé. Hogy mi se maradjunk el a vadásztatól, mi pedig a történetesen fejünk felett óriási csoportokban repülő vadludakat puskáztuk, meglehetősen eredményesen. Ezalatt ismét megszóltak mindkét félen az ágyuk is, olyan poka hangversenyt csapva, hogy nem a bórünk épségét, hanem fűdobjainkat feltűtük.

A sebesültvivők és a huszárok rögtön visszavonultak, otthagynva a véres csatamezőt. A hangversenynek végtére is 30 és feles mozsáraink belevatkozása vetett véget, hallgatást parancsolván az orosz-útegeknek. Közben már bealkonyodott és csak ekkor mehettek ismét sebesültvivőink a sebesültek összegyűlésére. Dicséretére legyen az oroszoknak mondvá, ebbeli tevékenységükben egyetlen puskaló-véssel sem háborgatták őket. A rá következő napokon még meg egy néhány támadási kísérletet vertünk vissza könnyűszerrel, most ismét csend van.

Néhány nappal későbbben, sok vihart kiállott ezredünk felváltották s most egy kis faluban a front mögött pihenünk van.

Fuchs József.

Szabadkőműves berkekből.

A szabadkőművesség a háború alatt igen kényelmetlen helyzetbe került. A béke idején a balekok szemében úgy szerepelt, mint egy irgalmas szamaritanus, kinek egyéb gondja sincs, mint hogy a szenvedő, szélgény emberiségen segítsen. „Általános emberszeretetet no meg „kulturát” terjeszten.

Ennek a fejében aztán a liberális Magyarországon — ugy-e természetes? — elmézték neki, hogy, úgy mellékesen (?) osztályharcot is szított, a nemzetiségeket is heccelte, a vallás ellen is izgatott, egy kis szekularizációs pénzmagra is fáj a foga, dekadens irodalmával az erkölcsöket is rombolta.

A háború után egészen felforgatta ezt a kényelmes állapotot. Kiszlitt, hogy nagy veszedelmeket csak akkor képes a nemzet elviselni, ha minden osztálya összefog a haza védelmére, ha minden nemzetiség eggyé olvad a nagy küzdelemben, ha vallása, istenfellelme van a küzdő, halálbamenő katonának, ha erkölcsi romlatlanok.

Kiszlitt egyéb is. Hogy a szárazjövői merényletben oroszlanrésze volt a szabadkőművességnek, mely végeredményben az anarchia felé viszi a népeket és egyéneket, hogy a szabadkőműves járomba fogott Franciaország a legnagyobb bünyösök egyike abban, hogy ez a világháború ránszakadt; hogy az olasz hitszegés felütői a szabadkőművesek voltak, hogy a csalo hadseregszállítók között tulerős perccenttel vannak érdekelve a szabadkőműves testvérek.

Hogy az irodalom pocsolyájában béke idején oly vigan daloló szabadkőműves békák egyszerű elhallgattak, amint közjük ütött az istenyilla, azaz a háború, ezt a Budapesti Hirlap konstátálta.

Sokáig ültek száraz ágon hallgató ajakkal a magyar szabadkőművesek ebben a kényelmetlen helyzetben. Türték a keresztény lapok leleplezéseit, támadásait; nagy zavarukban nehezen találtak meg azt a pontot, ahonnan védekezni próbáljanak.

Am a B. H. legutóbbi elég éles támadása végkép elkésertette őket. Te is fiam Brutus? mintha ezt olvasnánk ki Jászi Oszkár cikkéből, a Világ vasárnapi számában.

Mert, hogy mi, a keresztény elvek kimondott hirdetői támadjuk őket, ezt még csak kiállják valahogy, de hogy egy liberális organum is bántsa őket, ezt nem tudják elviselni. Erre felel Jászi testvér és kiméletlenül feltárja a szabadkőműves keblek faldalmát, céljait, s egyben programot ad a jövőre, a háború utánra.

Kijelentik ok, a békében is harcot szlított, hogy a világháborút a „lefojyt évtizedek szlőkös osztálygöjje, rövidlátó gazdasági és nem-

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és szines barchetok karton, schiffon és damastból. Különlöféle vásznak, törölközök, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítók, szönyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

zetiségi politikája, népellenes kultúrája-zúditója az európai emberiségre" s ezen ök fogják majd segíteni. És pedig: „parlament reformmal, demokratikus földbirtokpolitikával, nemzetiségi egyenjóságossággal, az egyháztól emancipált népskölkövel.”

Konstatáljuk, hogy ez a program összabradkómives praxis szerint csupa lopás és porhintés. A liberális szűkössztyálgóg, a rövidlátó nemzetiségi és gazdasági politika ellen senki sem küzdött komolyabban és több energiával, mint a keresztény néppárt; a parlamenti egészséges reformot s egyébb jókat senki nem követelt több határozottsággal, mint a „reakciós” Rakovszky meg Gieszwein, a katolikus pap. Szóval ezeket a programpontokat a keresztényiségtől cseente el a szabadkómivesség. Az iskola elvállaltatása, az egyházi vagyon elrablása céljából a béke idején ujra kezdődő agitációt pedig várjuk és állunk elébe.

Nem fogjuk elfelejteni, hogy ezeknek a szabadkómivesség javának már réggen boldog birtokában van az a szerencsétlen Franciaország, mely ezek ellenében, vagy talán épen ezek miatt, a háborus tűz elsőrangú gyujtogatója volt s legszerencsétlenebb áldozata lesz ennek a világegésnek.

S-egyuttal mi is követelni fogjuk a „csatamezők halálstatisztikájának pragmatikus feldolgozását.” Megfogjuk látni, hogy a „progressiv Magyarország”-ra hogyan üt ki ez a statisztika; hány hős vértelt el azokból a rétegekből, amelyekből a szabadkómivesség az ő testvéreit verbuválja? Kik hozták a „Dózsa György” földjén a legvéresebb áldozatokat; a magyar föld keresztény népe-e, a régi-magyar középsztály-e, vagy pedig az Anker-köz filozofusai, a Galilei-kör ifjai, a progressiv Magyarország bankárjai, a magyar nép hivatásos bolonditói és a Nyugat redakciójának tagjai?

Szigma.

Halottaknap i koszorumegváltás.

Ne halmozzuk el virágkoszorúkkal a sírokat, ne gyujtsunk világitómécseseket a megemlékezésnek, a Halottak napjának szokásos önkéntes adóját adjuk az idén egy szentebb célra.

Halottak napján gondoljunk az élőkre. Azokra, akik a harcerekéről megrokkantva, munkaképtelentül kerültek haza; — a megemlékezés virágszála változának most pénzze, hogy azzal segíthessük legszerencsétlenebb hősünket, a rokkantakat.

Segíteni azokon, akik legdrágább földi kincsét, ép testüket veszítették el, hazafias szent kötelesség, melynek teljesítéséből égi fényesség derűje árad elhunytaink túlvilági útjára.

A kedveseink sírjaira szánt virágokkal fonjunk koszorut az idén a hősök homlokára s koronák és fillérek alakjában tegyük le az emlékezés virágszála i hazafiasság, az ember szeretet, a könyörületesség szent áldozatára.

A koszorumegváltási összegeket a polgármesteri hivatal-

ban elhelyezett iven lehet aláírni és átadni, a Fejérmegyei Napló s készséggel továbbítja a közőnség ezen áldozatkészségét.

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Fanta Géza 7. honvédgyalozredbeli százados a másodosztályu vaseresztet kapta. Alexander Ármín 68. gyalozredbeli őrmester és Gazdag Elek 69. gyalozredbeli címzetes szakaszvezető a koronás ezüs ezüst érdemkeresztel lettek kitüntetve az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért.

— **A magyar ciszterci-rend harmadik hadikölcsönjegyzése.** Békefő Remig dr. zirci apát a harmadik hadikölcsönre a rend nevében ujra egy millió koronát jegyzett.

— **Keresztmegáldás.** Vasárnap délután kedves ünnepe volt a Felsővárosnak. Özv. Molnár Józsefné kiskisceskeméti lakos egy szép keresztet állított az özv. Mann Józsefné és Kristóf Károly v. b. t. által ajándékozott telken. Az ünnepélyes megáldást Bilkei Ferenc plebános végezte megható beszéd kíséretében a hívek nagyszámának jelenlétében.

— **A város hagyomája.** Megirtuk, hogy a város Maköröl másfél vaggon gyalozredbeli tartalékos hadnagyt Kápolnásnyéken, aki még március 9-én esett el Jablonki mellett. A temetésen Székesfehérvárról Kenessey István alezredes, Grünfeld Gyula őrnagy és Csallner Gusztáv 69. gyalozredbeli főhadnagy jelentek meg. Schvartz hadnagya a háboru kezdete óta volt a harcérten. Március 9-én megsebesült s amint a kötözőhelyre ment, egy golyó szíven találta, s azonnal meghalt. A temetés a község nagy részvéte mellett folyt le.

— **A Múzeumegyesület választmányi ülése.** Az egyesület folyó hó 19-én gróf Széchenyi Viktor elnökléte alatt választmányi ülést tartott és elhatározta, hogy az idén is rendez szabadtanítási tanfolyamot. A tanfolyamot november 17-én gróf Széchenyi Viktor egyesületi elnök vezeti be. Ugyanakkor Mátrai Rudolf főgimnáziumi igazgató előadást tart, míg a zeneiskola tanári kara zeneszámokat szolgáltat a műsorhoz. A tanfolyam többi előadói: dr. Lauschmann Gyula, Poetz Edgár, Wertheim Pál, Hermann László és Marosi Arnold. A belépő díjakból befolyó jövedelmet részben az Otokóvár hadiárvaaház javára fordítja az egyesület. A múzeumigazgató előterjesztése alapján külön jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a Fejérmegyei Takarékpénztárnak, Leopold Lajosnak, Szűts Jenőnek, dr.

Lauschmann Gyulának és Wertheim Arminnak, a rokkant katonák javára rendezett aukción vásárolt tárgyaknak oadadományozásáért. A harmadik hadikölcsönre 1000 koronát jegyzett az egyesület vagyonából. Az egyesület elnöksége átiratot intéz a 69. gyalozredre, a 10. huszárezred és a 17. honvédgyalozred parancsnokságához, hogy szíves közreműködésükkel mozdítsa elő a múzeum háborus gyűjteményének gyarapítását. Alapítotagul belépett Bilkei Ferenc, rendes tagul Mátrai Rudolf.

— **Hentesiparosok a polgármesternél.** A hentesiparosok csütörtökön a polgármesternél jártak, hogy a hatóság állapítsa meg a zsirnák az árát, mert ök nem tudják, hogy mennyiért szabad árusítani, ha a 8 koronás zsírért büntetés jár. A város hatósága intézkedni fog ezen ügyben, s ezzel befejeződik a nagy port felvert zsírügy.

— **Tengeri rekvirálása.** A tengeri rekvirálása Székesfehérvárot nem hozta meg a kívánt eredményt, így a város kénytelen lesz szigorubb eszközökhöz nyulni mert a kormány által megjelölt mennyiségnek okvetlen meg kell lennie, s azért a város polgármestere anyagilag is felelős.

— **A város bürgonyája.** A város közéletmezési bizottsága 20 vaggon bürgonyát lekötött, amelyet a közéletmezési raktárban fognak kiárusítani.

— **A betegápolási pótadó kivétele.** A városi adószámvéveség közli: a folyó évre az országos betegápolási pótadó kivétel és a kir. pénzügyigazgatóság által érvényesítve levén, ezen adónemről összeállított lajstromok a városi adószámvéveségéknél, városahz földsznt 3 számú hivatalban október hó 20-ig bezárólag közszemlére kiteve lesznek, hol azok mindenki által tekinthetők. Figyelmeztetnek az érdekelte adózók, hogy ezen lajstromokban kivett országos betegápolási adó ellen az adóvnek kézbesítését követő 15 nap alatt a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság útján a közigazgatási bizottsági adóügyi bizottságahoz lehet felelbezn.

— **Gyászhir.** Bürgermeister György városi kutmester 53 éves korában szerdán este váratlanul elhunyt. Hosszabb idő óta szív-bajban szenvedett, egy hét előtt tüdőgyuladást kapott, a mellvel szervezete nem volt képes megbirkózni és sokak fájdalomra hirtelen vége szakadt munkás életének. Temetését pénteken d. u. 3 órákor lesz a Zámoly-utca 1 sz. a. házából.

— **Zugplic a csikvári úton.** A csikvári ut menti lakók a barakk-tábornál valóságos zugpicot rendeztek be, amely nemcsak, hogy megkárosítja a városnak, hanem amellet még közveszélyes is, mert az országutat egészen elzárják a forgalomból. A rendőrség sürgősen intézkedett, hogy ezt a zugpicot megszüntjék.

— **Etikettudó tolvaj.** Dudosits János nyugalmazott tanitónál lakik Kalmár István honvéd, akinek sonkát az éjjel elemelték. A tolvaj azonban nagyon etikettszerető lehet, mert a sonkák mellé szalvétát is lopott. Sőt valószínűleg inflenzás, mert Dudosits tanitónak egy csomó zsebkezdőjét is magával vitte.

— **Figyelmeztetés a templomok előljáráihoz.** A Felsővárosi templom majdnem valamennyi perselyét ma reggelen részben feltörve találtak részben a feszegetés nyomait konstatáltuk. Pénzt csak nagyon keveset vihettek el, mert a szent Antal-perselyt, a melyben legtöbb szokott lenni, nem sikerült kifeszíteni. A többiből legfeljebb egy-két koronát vitt el a fekete lelkű gonosztevő. Néhány héttel ezelőtt a Jézus Szíve templom perselyét, a nyár folyamán pedig a szőlőhegyi Szent Antal-szobor perselyét feszítették fel. A mint megállapíthattam, ugyanaz a kéz dolgozhatott mindenütt, mert a feszítővas és harapófog munkája mindenütt egy rendszer szerint dolgozott. Alig lehet benne kétség, hogy az Istentől elragaszkodott alak kiszemelte magának a templomokat, valószínű, hogy nem is akar megállani a lejtőn, a melyre rálépett. Tehát vigyáznunk kell! A legelső, a mt meg kell tennünk az, hogy a perselyeket minél gyakrabban, lehetőleg naponta este kiürítsük. Azon- tul figyelmeztetés kell intéznünk a nem tisztelt betörő urakhoz, hogy fáradságuk hiábalvól, mert a perselytartalmát oly gyakran kiürítjük, hogy a feszegetésükre kár az időt vesztegetni. Bilkei Ferenc plebános.

— **Németországban tilos tisztázsi rral főzni.** A német szövetségi tanács november 10-én életbelépő rendeletet adott ki az állati és növényi zsírok és olajok ipari felhasználásának korlátozása érdekében. Egyáltalában tilos lesz kevertelen állapotban a zsirt és az olajat ilyen célra felhasználni s a kenésre vagy tűzésre alkalmazott zsirt és olajat háromnegyed részben pótlóanyagból kell előállítani és zsirt, valamint olajat a jelenlegi összetételének csak 25 százalékg tartalmazhat.

— **Elemelték a ludakat.** Imre Lajos h. pénzügyigazgató feljelentést tett a rendőrségen, hogy Halásztutcai lakásáról az éjjel ellopták az udvaron lévő ketrecből a ludakat. Ideje volna már néhány tolvajt fülöncsípni, mert csaknem minden napos az ilyen lopás.

JÖN! JÖN!
Az APOLLÓBA
A
REJTÉLYES KÖPORSÓ

APOLLO
MOZGÓ SZÍNHÁZ

Ma, pénteken égnapos műsor
A titkos jelszó
bűnügyi dráma 3 felv.
A HASONMÁS
detektívdráma 3 felv.
Hadihíradó, (aktuális.)
Vigyázat, oroszlanok, (hum.)
Előadások fél 7 és 9 órákor.
RENDES HELYÁRAK.

Vidéki előfizetőinket

tisztelettel kérjük, hogy az előfizetési hátralékokat megküldeni, továbbá az előfizetést megújítani sziveskedjenek, hogy a lap küldésében fenakadás ne legyen.

— **Az oláh legény levele.** Hiába jó város ez a mi városunk. Ha drága is a zsir, azért mégis jó magyarok vagyunk. Aki idekerül hozzánk, megemeget bennünket, amig szusz lesz benne. Van itt szivesség, jókat, szeretet, barátság, odaadás, csak zsir nincs. Aki nem magyar, annak meg kell magyarosodni s ha a nyelve százszor kibicsáklík is ebbe a nehéz tudományba, a szive, az bizonyosan olvadoz éretttünk. Az a sziv! hát persze a sziv, mi a hétréti csuda magyarosítaná például az oláh legényeket jobban, mint a szivük. Volt nálunk egy oláh legény. Derék, kedves, szolgálatkés, önfeláldozó, igazi jó gyerek. Amellett formás, szép alak, hogy akármelyik szobrász mintát vehetett volna róla. No hát, hogy a leányok, már mint a mi leányaink se hagyták megnézetlenül, az is egészen bizonyos. A gyuladósabbak az első hetekben már levelet írtak neki: fehér galambok hófehér levelet hoztak, gyönyörű virágkoszorúk voltak melléje pingálva, alul pedig egy piros sziv, amelyba hicsák volt belemártva. Ez valósintleg azt jelenti világnyelven, hogy az illető veszekedett módon szerelmes (bocsánat!) nem tősgyökeres fehérvári leányt érték, nem! mi leányainkat legalább három utca s három utcának háromezer nyelve örzi s aki itt nem tudja, és elfelejti, hogy mivel tartozik becsületnek, meg három utcának, és három ezer nyelvének, annak henesztendő koráig nem kötik be a fejét s árullatja a petrezselymet, míg bele nem savanyodik. S így van ez jól.) Hanem a gyuladósabb szivű, nem idevalósi, bevándoroltak úgy szuráltak tekintetükkel a mi ktonánkat, mint a darazsak a császárkörtét. Sőt! ha mulatni akart s pénze nem volt, befizettek érte a Részáskertbe, fizették a sörét, szivarját, ő meg csak úgy hitegetett, csalogatott, válogatott belőlök. A vége a dolognak az lett, hogy a leányok megtanították az oláh legényt magyarul. Nem éppen az irodalmi magyar nyelvre, a melyen Beóthy Zsolt nyitotta meg Pázmány egycetét, ha nem a másikat, amelyet a püsztasok egészítik ki tökéletesen érhetővé. Hogy milyen ez a nyelv, közhíjj belőle azt, amit írásban írt le ő maga, a jómeleű oláh legény:

Kált Láválóni 1915. 18-ok — az Kadvas Roza en most van it tamás var iszap en most mégé sabadság 21 napon en vadók nadien mirgas tah na marad tisi solgai en mégé Hásterá olas ország en meg nam tudak visa diun vadpi nam tistalam a nad sága es a kisa somit tistalam a Janos irtam en vadók mindiar írjon visa nakam

a cím:
W. R.
Sékés fávvar:
falso város
örög utca
Magyarul: En most itt vagyok Temesváron a Józsefvárosban, megyek szabadságra 21 napra En nagyon mérges vagyok, mert nem maradtam tisztiszigelga. En megyek Olaszországba. En még nem tudom, hogy vissza tudok-e jönni (Fehér-

vára) vagy pedig nem. Tisztelem s!b. Mindjárt írjon vissza nekem.
Mindegy! a becsületet jóakarat az első, a többi, az Akadémia helyesírása a szókincs mellékes, a fő, hogy 1—2 hónapi itt tartózkodás után meg tudja magát érteni és tételődik, hogy vissza tud-e jönni Fehérvárra vizontlásra vagy sem? Ilyen kedves a mi Fehérvár városunk, ha kevés is, meg drága is a zsirja.

— **Nyilas repülők.** Sokszor volt már szo ellenségeink részéről, kiváltképpen a szerbek és franciák által buzgón használt kicsiny, hegyes, vasból készült nyilakról, melyeket tizesével és nagyobb csomókban is dobálnak le felderítő utakra kelt léghajókról, ha valahol nagyobb embercsoportot pl. pihenő táhort, elvonuló csapatokat, hevenyészett közhelyeket, stb. vesznek észre. Ezek a kicsiny, nagyobfajta, tollszármagságu nyilak igen veszedelmes támadó fegyverek s nagy magasságból lebocsátva hihetetlen erővel furódnak a földre. Valaki, akinek hosszabb ideig volt alkalmá egyik déli határvárosunkban időzni, elbeszélte, hogy egy alkalommal szerb ill. francia repülőgépről ilyen nyilakat dobáltak le az ottani katonai gyakorlóterre. Az egyik nyíl egy megnyergelt lóra esett, keresztülütötte a katonai nyergert az alattalévő nyolcórét katonai pakróccal együtt, áttörte a ló keresztcsontját, függőleges irányban végigszaladt az állat derekán s azonfótt még elég mélyen belefuródott a földre. Tüzérségünk nagy erejével szokta üldözőbe venni a nyilas repülőgépeket és már sokakat köztük ártalmatlanná tett.

— **Kedvező hadikölcsönjegyzés.** A Székesfehérvári Kölcsonös Segélyző-Egylet (Nagy Sándor-u. 8/a.) a nála jegyzett új hadikölcsönkötevényekre a legelőnyösebb feltételek mellett hat év alatt visszafizethető kölcsönöket nyujt. Közlebbi felvilágosítás a hivatalos órák alatt nyertes *A Székesfehérvári Kölcsonös Segélyző Egylet Igazgatósága.*

— **Bajtojánhájszesz** korpásodás, hajhullás ellen kifőzően bevált szer: üvegeje 1 kor. 20 fillér. Kapható **Szűts Rábért** Magyar Korona gyógyszerárban Kossuth u. sarkán.

Egy tisztességes, komoly, nős szolgát keresnek. Az Apolló színházban este 8 órakor lehet jelentkezni.

NYILMEI KÁVÉKÖZÖZŐTÁRSASÁG SZÉKESFEHÉRVÁR (BÁRÁKOK EPULETE) II.
Főkölti kávékeverékei atólérhetőlenek! Saját villamos kávénapgyörköldé! Telefon 250.

SZÍNHÁZ.
A fitkos jelszó a címe annak a nagyszabású bűnügyi történetnek, mely ma kerül színre az Apollóban. E kép mellett még egy 3 felvonásos detektívtráma „A hasonmás” is látható, melynek főszerepét Hannu Weisse a bájos német színészszó játsza. A műsört legújabb harctéri felvételek és humorus kép egészíti ki. Az előadások fél 7 és 9 órakor kezdődnek.

Székhérvár szab. klr. város polgármestere.
12533/1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi miniszterelnök ur folyó évi szeptember 4-én kibocsátott 3301. sz. rendelete értelmében az Országos Rokkantsági hivatal (Budapest Országház) hatáskörébe tartozik egyebek közt a rokkant katonák munkájának közvetítése is.

Azok a csonkított, béna és belbeteg katonák, akik a rokkantsági hivatal intézetében orvosi utókezelésben és gyakorlati oktatásban részesülnek, az utókezelés és oktatás tartama alatt kísértetnek figyelemmel abból a szempontból, hogy szükséges lesz-e számukra állandó keresetet nyujtó és családjukkal együtt való megélésüket biztosító munkalkalmat szerezni. Sokan lesznek azonban s máris vannak olyanok is, akik a katonai kötelekből fellépésgalat után elbocsátatnak anélkül, hogy a Rokkantsági hivatal intézetében megfordultak volna. Ezek nagyobbbrészt előbbi lakhelyükre térnek vissza, vagy az ország más vidékein tartózkodnak s bizonyára nem csekély számban akadnak köztük olyanok, akik korábbi foglalkozásukat testi fogyatkozásuk, vagy a inegvalóztott munkaviszonyok miatt többé nem folytathatják, újabb munkalkalomhoz pedig saját erejükkel nem juthatnak.

Ezek alapján figyelemzetem a város területén tartózkodó rokkant katonákat, hogy munkakeresés céljából, akár személyesen, akár írásban jelentkezhetnek az Országos Rokkantsági Hivatalnál. (Budapest Országház VII. kapu) Írásbeli jelentkezés esetén a következő adatokat kell bejelenteni.

- 1.) A rokkant katoná neve, születési helye és éve.
- 2.) Csapatteste és rangfokozata.
- 3.) Családi állapota, gyermekei száma és ezek közül hány keresőképes.
- 4.) Állandó lakhelye és jelenlegi tartózkodási helye.
- 5.) Katonai szolgálatból mikor lett véglegesen elbocsátva.
- 6.) Rokkantságának milyensége és foka.
- 7.) Mi volt polgári foglalkozása és tudja-e azt továbbra folytatni.
- 8.) Mint rokkant valamely foglalkozásra nyert-e kiképzést és mire?
- 9.) Milyen munkára vállalkozik, illetve milyen állást óhajt elnyerni?
- 10.) Milyen fizetési igényei vannak?
- 11.) Milyen az iskolai előképzettsége?
- 12.) Mennyi a rokkantsági járuléka és sebesülési pótdíja és részesül-e ezeken kívül még bármilyen más címen életjáradékban?
- 13.) Mi az anyanyelve s milyen más nyelveket beszél még?
- 14.) Katonai szolgálatból történt elbocsátatása óta volt-e már valahol alkalmazva, ha igen hol, kinél, milyen minőségben, mennyi ideig s mily fizetés mellett?

Székesfehérvár, 1915. okt. 20.
Dr. Saara Gyula, polgármester.

APRÓHIRDETESEK.

Bármennemű eladásnál és vételnél a legelőnyösebb és legolcsóbb az apróhirdetésekből hirdetni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betűkkel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetéseket mindenkor előre fizetendő és a megjelent apróhirdetéseket után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek bérleténél nagyobb árengedmenyek vannak. Hírszóveg között rendez betűkkel a hirdetés soronkint 40 fillér, vastagabb betűkkel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közérkölcst sértik, vagy bármilyen okból a sajtótörvénnyel ellenkeznek, nem közlünk. Ezen kikötés a nyilatlt hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Videkri apróhirdetéseket a legelőnyösebb postautalvánnyal föladni. A postautalvány szelvényén a szöveg könnyen elfér. Lehet levéiben is akkor a hirdetés árát bélyegekből küldjük. Eredeti ókmányokat oly ajánlatokhoz, amelyek jelgés hirdetésekre vonatkoznak, ne tessék mellékelni, mert ezekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Égy kazái szena eladó, Öreg-utca 31. szám alatt.

Égy mindezen azonnal felvételtek Németh Sándor cipészüzletében Kossuth-utca.

Irodába kezdő kisasszony felvételtek. „Szorgalmas jellegre” a kiadóhivatalba küldendő az ajánlat.

Fűszerüzletberendezés eladó. Tudakozódní lehet a kiadóhivatalban.

Fizetással fanulot és mindenest felveszek. Rudbányai posztókereskedő.

Igen szép nemesített fajú krizantim-tövek és virágcsokrok, nürnbergi édes torma, nagyszemű ribiztermő bokrok, bőtermő málnatövek teli salata és nemes eperpalánta és vörösrépa kapható Széchenyi utca 26. szám alatt.

— Jézus élete és tanításai. Irtá Póos Rezső máriaremetei plébános. A kitűnő munka, amelyet a katolikus családoknak a legmelegebben ajánlunk, I. koronáért kapható a Népszövetség irodájában (Szent István utca 1 szám alatt.)

Telefon 233. — Tefon 233.

Pénteken, október 22-én (egy napos műsor)

SZERELEM és KÖTELELESSÉG.

Gyönyörű társadalmi dráma 3 részben.

Remek kiegészítő pótműsor közte hiteles harctéri felvételek.

2 előadás este 7 és 9 órakor.